

Actieplan Biomassa en landschapsonderhoud Overijssel

Jeroen Oorschot, 31 oktober 2019

Biomass

Schapsbeheer

Jeroen Oorschot MSc

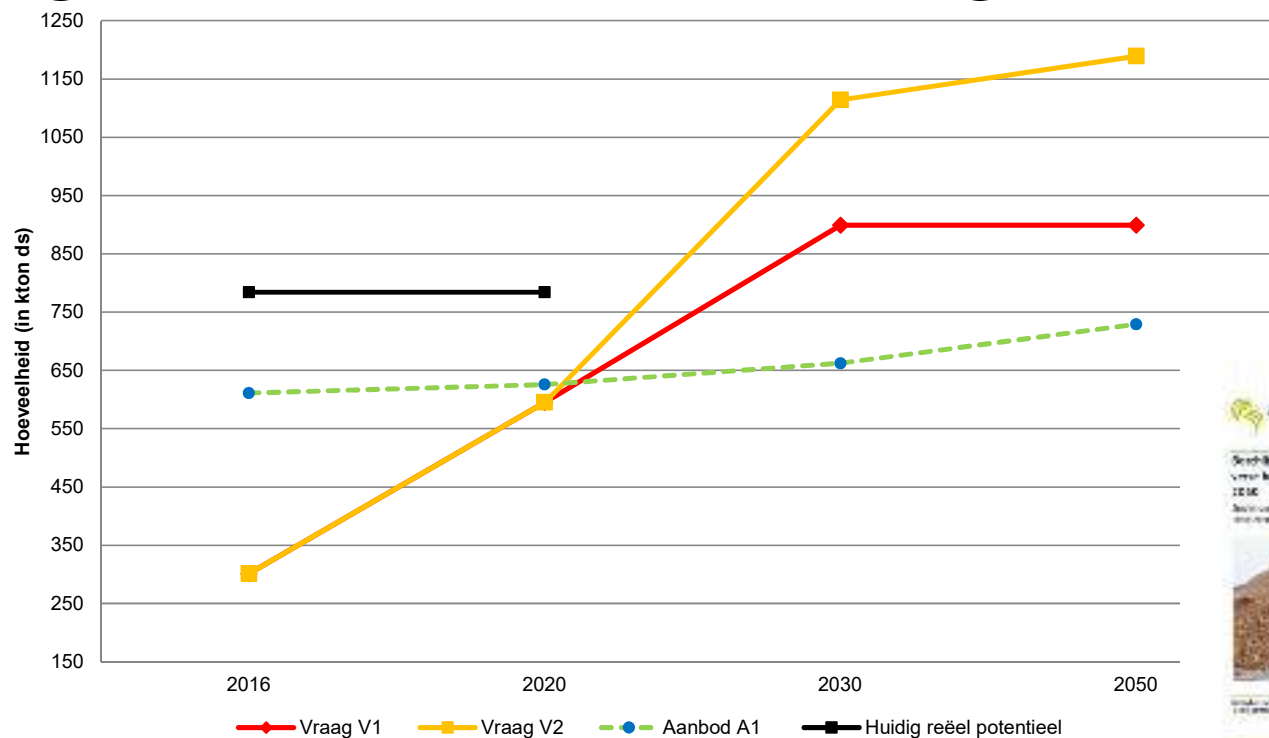
Deelnemers Actieplan

Aanleiding Actieplan

- Toenemende vraag naar biomassa voor energie en biobased toepassingen
 - (Nieuwe Energie Overijssel: toename bio-energie 6 => 10 PJ /jaar)
- Belangrijk (onbenut) biomassapotentieel in landschap
- Klimaatslim bos- en landschapsbeheer
 - Actieplan Bos en Hout
 - Klimaatakkoord
- Veel verdwenen landschapselementen, of met achterstallig of geen onderhoud

Vraag en aanbod verse houtige biomassa NL

Potentieel in Overijssel

Biomassabron	Houtig biomassa potentieel (kton ds/jr)	Reeds benut
Bos	10,1	68%
Omvorming bos naar ander landgebruik	5,8	100%
Landschap	27,0	65%
Bebouwde omgeving	25,5	85%
Totaal	68,4	76%

Potentieel uit landschap

- 27 kton ds = 54 kton vers
- 65% wordt reeds benut => nog additioneel te oogsten: **19 kton vers**
- 43% van benutte biomassa is export => nog additioneel lokaal/regionaal te benutten: **15 kton vers**

Klimaatslim bos en landschapsbeheer

- 1) Behouden CO₂-opnamecapaciteit : werken aan toekomstbestendige en veerkrachtige beplantingen
- 2) Vergroten CO₂-opnamecapaciteit:
 - Bestaande beplantingen (verbeteren groei)
 - Nieuwe beplantingen
- 3) Substitutie fossiele CO₂ door biomassa en houtproducten

Doel actieplan

- 1) Groter deel van het onbenutte biomassapotentieel uit landschap in Overijssel mobiliseren door verbeterd en klimaatslim beheer en aanleg van nieuwe landschapselementen
- 2) Vrijkomende biomassa zo hoogwaardig mogelijk valoriseren enerzijds in lokale biomassa-reststromen t.b.v. duurzame energieopwekking en anderzijds in hoogwaardige (biobased) producten.
- 3) Versterking landschap t.b.v. klimaat en duurzaamheid

Workshop 7 mei 2019 - Vilsteren

- Genodigden: Provincie, gemeenten, TBO's, agrarische sector, BEON-leden
- Doel: uitwisseling n.a.v. concept-actieplan, ervaringen, do's en don'ts uit landschapsbeheer en markt
- Eerste communicatie Actieplan

Workshop 7 mei 2019 – Vilsteren (2)

Uitkomsten:

1. Er moet meer worden aangeplant in het landschap:
2.500 ha = 30%
2. Vergroten van het oogstbare deel van biomassa van 65% naar 100%
3. Vergroten van de opbrengst / ha met 20%
4. Verminderen van export van shreds, ombuigen naar lokaal!

Resultaat: Actieplan!

www.bioenergieclusteroostnederland.nl/

Aanbodkant - Introductie

Doel:

- Meer landschappelijke kwaliteit, versterken, verbinden
- Klimaat- en biodiversiteitswinst
- Vergroten aanbod en oppervlak, waardoor...
- Meer CO₂, meer bijgroei/oogst van biomassa
- Duurzaam beheer en oogst!

Aanbodkant - Introductie

Overijssels landschap:

7 oerlandschappen

- Zeekleilandschap
- Rivierenlandschap
- Beekdallandschap
- Laagveenlandschap
- Hoogveenlandschap
- Dekzandlandschap
- Stuwwallenlandschap

Methode:

Landschappenkaart

(omgevingsvisie provincie Overijssel)

Methode:

Landschappenmatrix

Aanbodkant - Kansen

1. Focus op de meest kansrijke Oerlandschappen
2. Landschapsvisie Provincie;
Landschapsontwikkelingsplannen Gemeenten en borging in de omgevingsvisie
3. Beheer/biomassa oogst al meenemen bij aanleg
4. Versterking en samenwerking in beheer en beheerplanning
5. Combinatie landbouw en landschapsbeheer

Aanbodkant - Actiepunten

1. Centraal planningssysteem beheer en onderhoud landschapselementen
2. Best Practices goed landschapsbeheer
3. Demobepplantingen nieuwe (klimaatslimme) landschapsbeplantingen
4. Faciliteer beheer, oogst, terugbrengen biomassa-as als bemesting
5. Betere koppeling vraag en aanbod

Versterken vraag - Introductie

Rationale:

- Meer vraag naar biomassa zorgt voor inkomsten, indirect voor instandhouding
- Inzet van biomassa uit landschapsonderhoud zorgt voor CO2 opslag en -reductie
- 'hoogwaardig' gebruik heeft de potentie voor langere CO2 opslag in producten en meer inkomsten
- Lokaal gebruik van lokale biomassa herstelt de link tussen landschap en gebruik van grondstoffen ('local for local')

“Hoogwaardig” gebruik

Wat is ‘hoogwaardig’ gebruik?

- Niet alleen marktwaarde, maar ook langdurig gebruik van hout als materiaal (CO2 vastlegging)
- Cascadering – hergebruik van hout – kan hierbij helpen

Voorbeelden in Overijssel

“Faunawood” – hout gemodificeerd met pyrolyse olie

“Vrijloopstal” met houtsnippers

Houten vangrail

Designlampen van essenhout

Houtsnippers voor speeltuinen

Houtpellets uit streekhout

Discussie/actiepunten

1. Bijdrage aan landschapsbeheer als voorwaarde stellen voor nieuwvestiging van bedrijven en/of biomassa gebruikers
2. Voorlichting om meer biomassa te behouden voor nuttige opwek (veranderen 'paasvuurmentaliteit')
3. Stimuleren van pilot projecten op het gebied van hoogwaardig gebruik van biomassa uit het landschap
4. Aanpassen aanplant en beheer zodat er meer hoogwaardige biomassa vrijkomt (rechte stammen, goede houtsoorten)

Klimaatmakelaar

Provinciale ‘klimaatmakelaar biomassa’
aanstellen:

koppelt partijen, beschikbare financiën en
beschikbare gronden

Actieplan: wat levert het op?

	kTon verse biomassa /jaar
Oogstbare deel vergroten (65% => 100%)	19
Oppervlak landschapselementen vergroten (8000 ha. => 10.500 ha.)	13
Opbrengst per ha. vergroten (20%)	11
Geen export meer	15
Totaal	58

58 kTon verse biomassa / jaar = 0,5 PJ

Actieplan

- Soorten acties/aanbevelingen
 - Acties vanuit programma Nieuwe Energie Overijssel
 - Acties i.s.m. / communicatie richting:
 - Stakeholders Overijssel (politiek, bedrijfsleven, maatschappij)
 - Landelijke partners (o.a. Coalitie Bos en Hout)
 - Onderwijs
 - Lobby op landelijk en/of EU-niveau (bijv. verruiming/aanpassing SNL, GLB etc.)
 - Klimaatmakelaar
- Planning:
 - Ter uitwerking, per direct op te starten

CO₂-COMPENSATIE
HET MEEST
EFFICIËNT IS
DE BOMEN OP
DE LANDINGSBAAN
PLANTEN

Loesje

Postbus 1048
5801 CA Arnhem
www.loesje.nl

Conclusie

Start uw trekker, niet enkel naar Den Haag maar...

...het land op, voor meer groen!

[Deze foto](#) van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-NC-ND](#)

Dank voor uw aandacht!

www.bioenergieclusteroostnederland.nl/

jeroen@borgmanbeheer.nl